

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΑΣΚΑΛΟ
ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΥΧΝΟΣ
ΑΘΗΝΑ 1992

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΩΝ (STAMPE) ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΕΡΟΥΛΗ

Οἱ Stampe¹ εἶναι μία εἰδική κατηγορία ἐντύπων πού ἀπόκεινται στίς βιβλιοθηκῆς καί τά ἀρχεῖα τῆς Βενετίας καί ἐνδεχομένως καί σέ ἄλλες ἀρχεῖακές συλλογές τῆς Ἰταλίας². Στήν οὐσία πρόκειται γιά ἐντυπες δικαστικές ὑποθέσεις, κυρίως τοῦ 18ου αἰ., οἱ ὁποῖες προσκομίζονταν ἀπό τοὺς διαδίκους ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων γιά τήν ἐκδίκαση τῶν ὑποθέσεών τους. Μάλιστα μέ ἀπόφαση τοῦ Μεγάλου Συμβουλίου τῆς 27 Μαρτίου 1718 οἱ «ἐντυπες δικογραφίες» ἔγιναν στοιχεῖα ἀπαραίτητα γιά τή δίκη, δηλαδή οἱ διάδικοι εἶταν ὑποχρεωμένοι νά καταθέσουν τά στοιχεῖα τῆς ὑπόθεσής τους τυπωμένα προκειμένου νά ἐκδικασθεῖ ἡ διαφορά τους.

Ἡ λογική πού διέπει τήν ἐνέργεια τοῦ Μεγάλου Συμβουλίου μπορεῖ νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἀποσκοποῦσε στήν διευκόλυνση τῶν δικαστῶν, δεδομένου μάλιστα ὅτι οἱ δικαστικές ὑποθέσεις γιά νά καταστοῦν τελεσίδικες ἔπρεπε νά περάσουν ἀπό ὅλη σχεδόν τήν

1. "Stampe pur si chiamavano sotto il Governo Veneto i processi civili stampati per lume de' giudici nelle decisioni delle cause": G. Boerio, *Dizionario del Dialetto Veneziano*, ἐκδ. Β', Βενετία 1856, σ. 700.

2. Τό θέμα δέν ἔχει ἀπασχολήσει τήν ἐλληνική βιβλιογραφία· δέν εἶμαι ἄλλωστε βέβαιος ἂν τά ἐντυπα αὐτά ἐμπίπτουν στίς ἀρμοδιότητές της, ὅταν βεβαίως ἀφοροῦν ὑποθέσεις Ἑλλήνων διαδίκων. Πάντως ὁ πρῶτος πού ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα εἶναι ὁ Α.Δ. Μαγκλάρας μέ τή μελέτη του: *Συμβολαί εἰς τήν ἔρευνα καί μελέτην τῶν Stampe. Stampe τῆς ἐκ Κεφαλληνίας οἰκογενείας Carhuri*, Πάτρα, 1977 (ὄφσεν). Στήν μελέτη αὐτή μπορεῖ νά ἀναζητηθεῖ ὁ ἐρευνητής καί τήν ἀνάλυση ὅλων τῶν νομικῶν ὄρων πού ἔχουν σχέση μέ τά ἐντυπα αὐτά.

κλίμακα τῆς βενετικῆς δικαιοσύνης μέ ὄλα τά συναφῆ ἀποτελέσματα. Ὡστόσο τό πράγμα δέν πρέπει νά εἶναι ἄσχετο καί μέ τή γενικότερη κρίση τῆς βενετσιάνικης τυπογραφίας³. ἄν μάλιστα συνδυαστεῖ μέ τό γεγονός ὅτι οἱ Stampe τυπώνονταν ἀπό τά πιεστήρια τῆς δουκικῆς τυπογραφίας, τότε εὐλόγα προκύπτει ὅτι εἶταν ἕνας τρόπος νά βρεθεῖ δουλειά γιά τήν τυπογραφία αὐτή.

Κατά τήν παραμονή μου στό Ἑλληνικό Ἰνστιτούτο τῆς Βενετίας εἶχα τήν εὐκαιρία νά διαπιστώσω ὅτι ἕνας μέγας ἀριθμός παρομοίων ἐντύπων ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος⁴, ἀλλά ἀκόμα μεγαλύτερος ἀριθμός ὑπάρχει στό ἀρχεῖο τῆς ἀθηναϊκῆς οἰκογένειας Περούλη πού ἀπόκειται στά Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας⁵.

Τό γεγονός τῆς ὑπαρξῆς τόσο μεγάλου ἀριθμοῦ — 111 εἶναι συνολικά οἱ Stampe τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ —, νομίζω ὅτι ἐρμηνεύεται ἀπό τό εὖρος καί τήν διάρκεια τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου τῆς οἰκογένειας Περούλη: ὁ βίος τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πού ξεπέρασε τά ἑκατό χρόνια (τέλος 17ου αἰ. — 1793) καί οἱ ἐμπορικές δραστηριότητες πού ἀνέπτυξε, ἰδίως ὅταν τά πράγματα διηύθηνε ὁ Δημ. Περούλης, συνετέλεσαν στή συγκέντρωση τῶν ἐντύπων αὐτῶν.

3. Marino Berengo, "La crisi dell' arte della stampa veneziana alla fine del XVIII secolo", στό ἀφιέρωμα: *Studi in onore di A. Saporì*, τ. Β', Μιλάνο 1957, σ. 1321-1338. Βλ. ἐπίσης Γιώργος Βελουδῆς, *Τό Ἑλληνικό τυπογραφεῖο τῶν Γλυκῆδων στή Βενετία (1670-1854)*, Ἀθήνα 1987, σ. 368 κέξ. ὅπου ἡ βιβλιογραφία.

4. Α.Δ. Μαγκλάρα, ὁ.π., σ. 3-4.

5. Τό ἀρχεῖο τῆς οἰκογένειας αὐτῆς ἀποτελεῖται ἀπό 150 περίπου μεγάλους φακέλους, οἱ ὅποιοι περιέχουν πλῆθος στοιχεῖα γιά τίς δραστηριότητες πού ἀνέπτυξαν στή Βενετία.

6. Γιά τήν οἰκογένεια Περούλη καί τίς ἐμπορικές δραστηριότητές της βλ.: Κωνστ. Μέρτζιος, «Οἱ Ἀθηναῖοι Περούληδες ἐν Βενετία», *Τά Ἀθηναϊκά*, τχ. 41 (1968) 1-8· Τοῦ ἴδιου, «Ἐμπορική ἀλληλογραφία ἐκ Θεσσαλονίκης», *Μακεδονικά* 7 (1966) 94-117· Παναγ. Δ. Μιχαηλάρης, «Ἀνέκδοτες ἐπιστολές (1695-1696) τοῦ Μιχ. Ν. Γλυκύ στό Μιχ. Σταμ. Περούλη», *Θησαυρίσματα* 13 (1976) 245-257· Ugo Tucci, "La marina mercantile veneziana nel settecento", *Bollettino dell'Istituto di Storia della Società e dello Stato Veneziano* 11 (1960) 155-200· Panagiotis Michailaris, L' attività armatoriale di Demetrio Peruli ed il suo intervento al traffico mediterraneo, *Actes du IIe Colloque International d' Histoire*, τ. Α', Ἀθήνα (1985) 175-186.

Ἡ ἐξέταση τῶν Stampe τοῦ ἀρχείου Περούλη μᾶς ὀδηγοῦν στήν διαπίστωση ὅτι πρόκειται γιά ὑποθέσεις ἐμπορικές πού κατέληξαν στά βενετικά δικαστήρια γιά ἐκδίκαση, καί στίς ὁποῖες ἄμεσα ἐμπλεκόμενος εἶταν κάποιος ἀπό τήν οἰκογένεια Περούλη. Ὡστόσο ὑπάρχουν καί ἄλλα ἔντυπα, στά ὁποῖα δέν διαπιστώνεται ἡ ἀνάμειξη μέλους τῆς οἰκογένειας: πρόκειται γιά περιπτώσεις πού ἄλλοι διάδικοι κατέφευγαν στήν κρίση τοῦ Δημ. Περούλη ἢ τόν καλοῦσαν ὡς μάρτυρα, ὅποτε ἔπρεπε καί ὁ ἴδιος νά ἔχει φυσικά γνώση τῆς ὑπόθεσης. Ἀκόμα νά σημειώσουμε τό γεγονός ὅτι πολλές ἀπό τίς ἔντυπες δικογραφίες σώζονται σέ περισσότερα ἀπό ἓνα ἀντίτυπα, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἡ ὑπόθεση ἔπρεπε νά τυπωθεῖ σέ πολλαπλά ἀντίτυπα προκειμένου νά λάβουν γνώση ὅλοι οἱ ἐμπλεκόμενοι, διάδικοι καί δικαστές.

Ἡ χρονολόγηση τῶν Stampe δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια. Βεβαίως ὅλα τά ἔντυπα εἶναι τοῦ 18ου αἰ. ὡστόσο καλύπτουν, πολλές φορές, ἓνα εὐρύ χρονολογικό φάσμα δεδομένου ὅτι ἀρχίζουν ἀπό κάποια ἡμερομηνία γιά νά φτάσουν στήν στιγμή πού ἐκδικάζεται ἡ ὑπόθεση. Φυσικά μπορεῖ νά ληφθεῖ ὡς ἀκρότατο ὄριο ἡ ἡμερομηνία πού φέρει τό τελευταῖο ἔγγραφο, χωρίς αὐτό νά ἀποκλείει τήν δυνατότητα νά τυπωθεῖ καί μιά ἄλλη Stampa μέ τά ἴδια ἔγγραφα καί κάποια ἐπιπλέον πού μεταθέτουν τό ὄριο γιά μερικούς μῆνες ἢ καί γιά χρόνια. Ὡστόσο ἓνας συμβιβασμός θά ὀδηγοῦσε πρὸς τήν ἀποδοχή ὡς ἔτους ἐκτύπωσης τό ἔτος πού φέρει τό τελευταῖο ἔγγραφο μιᾶς Stampa, ἢ κάποιο ἄλλο πολύ κοντά σ' αὐτό.

Ἡ σημασία τῶν ἐντύπων δικογραφιῶν γιά τίς ὁποῖες ὁ λόγος, εἶναι πάρα πολύ σημαντική γιά τήν ἱστορική ἔρευνα. Τοῦτο γιατί τά ἔντυπα αὐτά δέν περιορίζονται στήν ἀπλή περιγραφή διαδικαστικῶν καί δικαστικῶν ἐνεργειῶν, πού θά καταλήξουν στήν δικαίωση ἑνός ἀπό τούς ἐμπλεκόμενους ἢ στόν συμβιβασμό. Ἀντιθέτως, ἢ παράλληλα, μέ τά παραπάνω στοιχεῖα, τά ὁποῖα ὅπωςδήποτε ὑπάρχουν, στίς Stampe περιέχεται ὅλο τό ἱστορικό τῆς ὑπόθεσης: γενεαλογικά δένδρα τῶν διαδίκων, πιστοποιητικά, ἐμπορική ἀλληλογραφία, ἰσολογισμοί ἐταιρειῶν, φορτωτικές καί ἄλλα στοιχεῖα, πού χρειάζονται προκειμένου νά στηριχθεῖ ἢ νά ἀναιρεθεῖ μιά κατηγορία.

Βεβαίως ἡ σημασία τους ἐπιτείνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ περισσότερες ὑποθέσεις ἀφοροῦν Ἕλληνες ἐμπορευόμενους τῆς Βενετίας καί ἀποστολεῖς ἐμπορευμάτων ἀπό τόν ἑλλαδικό χῶρο πρὸς τή Βενετία. Ἔτσι ἂν στό κύκλωμα αὐτό ὑπάρξει κάποια ἐμπλοκή, τοῦτο θά ἐμφανιστεῖ στό δικαστήριο καί τότε οἱ Stampe θά κληθοῦν νά διαφωτίσουν τούς δικαστές γιά τήν ὑπόθεση. Ὅπωςδήποτε λοιπόν σημαντικό ντοκουμέντο γιά τήν ἱστορική ἔρευνα ἀναδεικνύεται ἡ ἔντυπη δικογραφία, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἀναπτύχθηκε μέσα σ' ἓνα περιβάλλον ἔντονα γραφειοκρατικό, τό ὁποῖο διατηροῦσε κάθε στοιχεῖο, πού τό ἴδιο παρήγαγε.

Ἰσως βεβαίως νά ὑποστηριχθεῖ ἡ θέση ὅτι τά στοιχεῖα δέν εἶναι ἀπολύτως ἀξιόπιστα δεδομένου ὅτι καλοῦνται νά ὑπηρετήσουν μία σκοπιμότητα, νά ἀθώωσουν ἢ νά καταδικάσουν κάποιον ἢ κάποιους διαδίκους. Αὐτό πράγματι εἶναι μία δέσμευση. Καί παράλληλα μία σύμβαση πού ὁ ἱστορικός ἔχει κατά νοῦ. Ὅμως πέρα ἀπό τό γεγονός ὅτι κανενός εἶδους ἱστορικό ὑλικό δέν εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπό σκοπιμότητες πού ὁ ἱστορικός πρέπει νά ἀνακαλύψει, ὑπάρχει, ἐν σχέσει πρὸς τίς Stampe, καί κάτι ἄλλο: στίς περισσότερες περιπτώσεις ὑπάρχει καί τό ἄλλο μέρος, δηλαδή παρουσιάζονται δύο εἰδῶν ντοκουμέντα γιά τήν ἴδια ὑπόθεση· ἡ ἄποψη τοῦ κατηγοροῦ καί ἡ ἄποψη τοῦ κατηγορουμένου· ἡ ἄποψη τοῦ ἐνάγοντος καί τοῦ ἐναγομένου. Ἡ πρώτη ἄποψη ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τήν "Stampa al Taglio", μέ τήν ὁποία ζητεῖται ἡ καταδίκη τοῦ ἐναγομένου· ἡ δεύτερη ἄποψη θά ἀποτυπωθεῖ στήν "Stampa al Laudo"⁸, μέ τήν ὁποία θά ἐπιχειρηθεῖ ἡ ἀπόκρουση τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ κατηγοροῦ.

Ἔτσι στήν περίπτωση πού ὑπάρχουν καί οἱ δύο τύποι δικογραφιῶν ὁ ἐρευνητής ἔχει τήν δυνατότητα νά συγκρίνει δύο τύπους ὑλικοῦ πού ἀφοροῦν τήν ἴδια ὑπόθεση καί νά προχωρήσει στά

7. Ἀξιοποίηση ἱστορικῶν στοιχείων τῶν Stampe ἔχουν γίνει ἀπό τόν Α. Δ. Μαγκλάρα, ὁ.π.: βλ. ἐπίσης Παναγ. Δ. Μιχαηλάρης, «Ἡ ἐμπορική ἐταιρική συνεργασία τοῦ βενετικοῦ οἴκου Ταρωνίτη-Θεοτόκη καί τῶν ἀδελφῶν Γ. καί Θ. Γεωργίβαλων (1732-1737). (Ὁ ρόλος καί ἡ δράση τοῦ ἐμπορικοῦ πράκτορα Δημ. Χαμόδρακα)», *Μνήμων* 8 (1980), 226-302.

8. Γιά τούς ὅρους αὐτούς καθῶς καί γιά τή γενικότερη πρακτική τῶν βενετσιάνικων δικαστηρίων, βλ. Α.Δ. Μαγκλάρας, ὁ.π., σ. 21 κ.ἑξ.

συμπεράσματά του. Τοῦτο δέν σημαίνει ὅτι ἡ ὕπαρξη ἑνός μόνου τύπου τῶν Stampe δυσχεραίνει τήν κατάσταση. Ἄπό τήν προσωπική μου ἐμπειρία ἔχω καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι καί οἱ δύο τύπου δικογραφίες δέν διαφωνοῦν στά βασικά μεγέθη: π.χ. στίς ἐμπορικές δραστηριότητες μιᾶς ἐταιρείας, στά κεφάλαια, στόν τζίρο ἢ σέ ἄλλα μεγέθη, βασικά δεδομένα μιᾶς ἐταιρείας. Συνήθως οἱ διαφορές ἐμφανίζονται κατά τήν διάλυση τῶν ἐταιρειῶν, ὅταν ὑπάρχουν διαφορές μεγεθῶν ὡς πρός τά ἐλαστικά ἔξοδα μιᾶς ἐπιχείρησης, ὅπου μποροῦν νά ὑπεισέλθουν διαφορετικές ἐκτιμήσεις. Ὅμως τά μεγέθη αὐτά δέν εἶναι κρίσιμου χαρακτήρα καί τέτοιου βαθμοῦ πού μποροῦν νά ἀλλοιώσουν τούς συνολικούς δείκτες μιᾶς ἐταιρείας. Ἄλλωστε ὑπάρχει πάντα καί ὁ ρόλος τοῦ ἱστορικοῦ πού θά προσπαθήσει νά ἐρμηνεύσει μέ βάση τίς ἐμπειρίες του τό πρός μελέτην ὑλικό.

Αὐτά ὡς εἰσαγωγικά μολονότι θά μποροῦσε κανεῖς νά ἐπεκταθεῖ περισσότερο στόν σχολιασμό ἑνός ὑλικοῦ τό ὅποιο παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἀπό κάθε πλευρά: λ.χ. πέρα ἀπό τά καθαρῶς ἐμπορικά καί γενικῶς οἰκονομικά μεγέθη ἐνδιαφέρον εἶναι νά παρακολουθήσουμε καί τό γεγονός τῆς χρήσης ἑλληνικοῦ δικαίου ἀπό τους Βενετούς δικαστές προκειμένου γιά θέματα κληρονομικοῦ δικαίου. Στήν περίπτωση αὐτή θά συναντήσουμε ἀνάμεσα στά ἔγγραφα τῶν Stampe μεταφρασμένα στά ἰταλικά Ἄρμενόπουλο ἢ πατριαρχικές πράξεις.

Κατά τήν συλλογή τοῦ ὑλικοῦ δέν εἶχα στό νοῦ μου αὐστηρές βιβλιογραφικές προδιαγραφές καί αὐτό θά φανεῖ κατά τήν περιγραφή. Δηλαδή ἡ παρουσίαση θά ἐμφανισθεῖ ἄνιση καί αὐτό ἔχει σχέση πρός τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας πού τότε εἶχα στό μυαλό μου καί τόν ρόλο πού οἱ Stampe ἔπαιζαν στήν ἔρευνα αὐτή. Ἔτσι γιά μερικές ἀπό αὐτές ὑπάρχουν πλήρη στοιχεῖα γιά ἄλλες ὄχι· γιά ἄλλες ἔχει γίνει πλήρης φωτογράφιση γιά ἄλλες ὄχι. Ὅπωςδήποτε ἡ ἐργασία αὐτή ἔρχεται νά ἐπισημάνει κυρίως μιά κατηγορία ὑλικοῦ καί νά ὑποβοηθήσει πρός τήν κατεύθυνση αὐτή κάποιες ἐπιστημονικές ἀναζητήσεις. Ἀργότερα βεβαίως ἐπιβάλλεται ἡ ἱστορική πλαισίωση καί ἡ ἐρευνητική δεξίωση...

STAMPE APXEIOY ΠEPOYΛH⁹

1. "No 12 STAMPA Del Signor Co: Demetrio Peruli CONTRO Don. Demetrio Paico", Archivio Privato Peruli (στό έξής A.P.P.) B. 21 (μερική φωτογράφιση τών σ. 59-66).
2. "No 1/60 STAMPA Del Signor Co: Demetrio Peruli CONTRO Don. Demetrio Paico", A.P.P., B. 21, δύο αντίτυπα (όλική φωτογράφιση).
3. Stampa μέ ύποθέσεις Περούλη πού έχουν σχέση μέ τό έμπόριο τοῦ καπνοῦ· χωρίς έξωτερικά στοιχεία, A.P.P., B. 21, δύο αντίτυπα. Τό πρῶτο έχει σ. 1-42 (πλήρης φωτογράφιση), τό δεύτερο έχει σ. 1-32.
4. Stampa, χωρίς έξωτερικά στοιχεία· περιέχει έμπορικές ύποθέσεις Περούλη, A.P.P., B. 21, δύο αντίτυπα, σ. 1-22 (όλική φωτογράφιση).
5. "Franzin Conti A STAMPA Co: PERULLI", A.P.P., B. 22 (όλική φωτογράφιση)· μαζί καί μιá ἄλλη μικρή γιά τήν ἴδια ύπόθεση (όλική φωτογράφιση).
6. "No 3 Tivaldo A CONTE PERULLI", περιέχει ύποθέσεις ἀλυκῶν Λευκάδας, A.P.P., B. 22 (όλική φωτογράφιση).
7. "No 8 B CONTE PERULLI", A.P.P., B. 22 (όλική φωτογράφιση).
8. "Per Il Nob. Sig. Spiridion Peruli contro il Sig. Astori Q. Alberto Al levo di pena", A.P.P., B. 22, δύο ὁμοια αντίτυπα (όλική φωτογράφιση).
9. "STAMPA DEL SIGNOR CONTE PERULLI CONTRO FRATELLI COZZI", A.P.P., B. 22, ἔξι αντίτυπα (όλική φωτογράφιση: πρόκειται γιά έμπορικές ύποθέσεις τοῦ Δ. Περούλη μέ τήν οἰκογένεια Χότζη τῆς Σιάτιστας, πού θά ἀποτυπωθεῖ σέ πολλές Stampe· βλ. καί ἀρ. 98).
10. "27 PER Il N.H. Zan Francesco Molin CONTRO Signore Co: Spiridion Perulli", A.P.P., B. 23, σ. 1-45 (όλική φωτογράφιση).
11. "PER Il Sign. Co: Spiridion Peruli CONTRO il N.H. S.Z. Francesco Molin fù di S. Girolamo", A.P.P., B. 23, σ. 1-149 (όλική φωτογράφιση).
12. "STAMPA Co: PERULI CONTRO LAMBERTI", A.P.P., B. 23, σ. 1-88 ύποθέσεις μέ ἀγοραπωλησίες πλοίων στό τέλος τῆς δικογραφίας ἐπισυνάπτονται καί λυτά ἔγγραφα (όλική φωτογράφιση).
13. "No 15 TIPALDO CONTRO Co: PERULLI AL TAGLIO", A.P.P., B. 23, σ. 1-78 (όλική φωτογράφιση).
14. "No 14 TIPALDO CONTRO Co: PERULLI", A.P.P., B. 23, σ. 1-150 (όλική φωτογράφιση).
15. "No 10 CONTE PERULLI CONTRO TIPALDO", A.P.P., B. 23, σ. 1-76· στό τέλος ἐπισυνάπτονται καί λυτά ἔγγραφα (όλική φωτογράφιση).

9. Κατά τήν περιγραφή δίνονται ὄσα στοιχεία έχουν ἀποτυπωθεῖ· τό ἀρχεῖο Περούλη ἀποτελεῖται ἀπό τρεῖς μεγάλες σειρές: α) Archivio Privato Perulli, B. 1-48 β) Commissaria dei Conti Perulli, B. 1-24 καί γ) Serie Terza, B. 1-62 (έκτός καταλόγου).

16. "30 STAMPA CAMODRACA", A.P.P., B. 24, σ. 1-144, δύο αντίτυπα· στο τέλος τῆς μιᾶς ἐπισυνάπτονται δύο λυτά ἔγγραφα (ὀλική φωτογράφιση)¹⁰.
17. "STAMPA FRATELLI GIORGIVALI DI ATTENE C[ONTRO] LI SIGNORI TARONITI E TEOTOCHI AL LAUDO", A.P.P., B. 24, σ. 1-116, δύο αντίτυπα (ὀλική φωτογράφιση).
18. "STAMPA FRATELLI GIORGIVALI D' ATTENE C[ONTRO] LI SIGNORI TARONITI E TEOTOCHI AL LAUDO", A.P.P., B. 24, σ. 1-88 (ὀλική φωτογράφιση).
19. "STAMPA AL TAGLIO", A.P.P., B. 24, σ. 1-132: πρόκειται γιά κληρονομικές διαφορές μεταξύ τῶν οἰκογενειῶν Μαρούτση-Παπαλέκα (ὀλική φωτογράφιση).
20. "No 6/11 STAMPA Co: Anastasio Messalà Console di Lepanto, e Patrasso Al Laoudo", A.P.P., B. 24, σ. 1-37 (ὀλική φωτογράφιση· πβ. ἀρ. 88).
21. Stampa χωρίς ἐξωτερικές ἐνδείξεις· μέ τό χέρι ἀναγράφεται στό ἐξώφυλλο "Sordina e Quartano...", A.P.P., B. 20, σ. 1-24· ἐπισυνάπτονται καί λυτά ἔγγραφα.
22. "No 22 PETRIZOPULO CONTRO LAZARI", A.P.P., B. 25, σ. 1-88 (ὀλική φωτογράφιση).
23. "STAMPA DELLA VEDOVA PSOMÀ AL LAUDO", A.P.P., B.25, s. 1-56 (ὀλική φωτογράφιση).
24. "STAMPA DI D. PANDASIN PSOMÀ AL TAGLIO", A.P.P., B. 25, σ. 1-25· ἐπισυνάπτονται καί λυτά ἔγγραφα μέ ἀρίθμηση 25-37 (ὀλική φωτογράφιση).
25. "PER La Sig.^a Anastasia Servo relitta et Erede Testamentaria del quond. Sig. Spiridion Patrighio AL TAGLIO", A.P.P., B. 25, σ. 1-302· ἐπισυνάπτεται καί λυτό οἰκογενειακό δέντρο τῆς οἰκογένειας (ὀλική φωτογράφιση).
26. "PER Il Signor Sebastian Patrighio CONTRO Dom. Mattio Sundia", A.P.P., B. 25, σ. 1-46· ἐπισυνάπτονται στό τέλος καί λυτά ἔγγραφα (ὀλική φωτογράφιση).
27. "PER Il Signor Sebastian Partichio AL TAGLIO", A.P.P., B. 25, σ. 1-74, δύο αντίτυπα (ὀλική φωτογράφιση).
28. "Stampa presentata STAMPA AL LAUDO", A.P.P., B. 25, σ. 1-98 (ὀλική φωτογράφιση).
29. "STAMPA Di D. Eufrosina Papalecca Teodosio", A.P.P., B. 25, σ. 1-96· στό τέλος γενεαλογικό δέντρο τῆς οἰκογένειας (ὀλική φωτογράφιση).
30. "STAMPA Della Signora Eufrosina Papalecca figlia, e Rappresentata la qu.

10. Τήν Stampa αὐτή καθώς καί τίς δύο ἐπόμενες ἔχω χρησιμοποίησει γιά τήν σύνταξη τῆς ἐργασίας μου « Ἡ ἐμπορική ἐταιρική...», ὀ.π.

- Diamante Maruzzi sua madre”, A.P.P., B. 25, σ. 1-88· στο τέλος γενεαλογικό δέντρο τῆς οἰκογένειας (ὀλική φωτογράφιση).
31. “PER il Sig. Anastasio, e Susanna fratello, e Sorella Papalecca”, A.P.P., B. 25, σ. 1-190 (ὀλική φωτογράφιση).
 32. “18” καὶ στοῦ ἐσώφυλλο: “LETTERE DEL SIGNOR CONTE SPIRIDION PERULLI SCRITTE ALLE CASE AUGUSTANE RELATIVAMENTE AGL’ AFFARI DEL PARTITO MANCI DI VENEZIA ED ANALISI SOPRA LE LETTERE STESSE”, A.P.P., B. 26, σ. 1-111 (ὀλική φωτογράφιση).
 33. “No 14 Cenerie di Terra Ferma”, A.P.P., B. 26: Πρόκειται γιὰ μιὰ πρόταση πού γίνεται στούς V Savi Alla Mercanzia, χωρὶς ὄνομα καὶ ἡμερομηνία.
 34. “No 6 cassa di Treviso tenuta in Este”, A.P.P., B. 28 (ὀλική φωτογράφιση).
 35. “A STAMPA SALI”, A.P.P., B. 38, σ. 1-422: ὑποθέσεις τῶν ἀλατιῶν μεταγενέστερες (1796-1798).
 36. “B STAMPA SALI”, A.P.P., B. 38, σ. 1-124: τό περιεχόμενο ὁμοιο μὲ τῆς προηγούμενης.
 37. “Stampa partitanti generali del Partito del Tabacco”, A.P.P., B. 39, δύο ἀντίτυπα: περιέχει διατάγματα σχετικά μὲ τὴν εἰσαγωγή καὶ διάθεση τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τῆ Βενετία, πού ἀρχίζουν ἀπὸ τό 1667.
 38. “PER Li partitanti generali del Tabacco”, A.P.P., B. 39, δύο ἀντίτυπα: ἀρχίζει μὲ διάταγμα περὶ τῆς εἰσαγωγῆς καπνοῦ τῆς 29 Ἰαν. 1756/7.
 39. “STAMPA PARTITANTI GENERALI DEL PARTITO TABACCO”, A.P.P., B. 39, σ. 1-78 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση).
 40. “PER LI SIGNORI PARTITANTI GENERALI DEL TABACCO”, A.P.P., B. 39, σ. 1-56 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση).
 41. “PARTITANTI GENERALI DEL TABACCO”, A.P.P., B. 39, σ. 1-124 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση).
 42. “PARTITANTI GENERALI DEL TABACCO, A.P.P., B. 39, σ. 1-45: ἀρχίζει μὲ τὴν διαθήκη τοῦ Andrea Scanagati (18 Αὐγ. 1750) μὲ τὸν ὁποῖο ἡ ἐταιρεία Salvi-Coletti-Perulli, πού εἶχε τίς γενικὲς εἰσαγωγὲς τοῦ καπνοῦ, εἶχε διαφορὲς.
 43. “STAMPA GIDONI”, A.P.P., B. 39, σ. 1-96 (πβ. ἀρ. 72).
 44. “PER Li Partitanti Generali della spirata general Condotta del Tabacco”, A.P.P., B. 39, σ. 1-80 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση).
 45. “Proclama 1747 5 Ottobre”, A.P.P., B. 39, ἔξι ἀντίτυπα: πρόκειται γιὰ τοὺς ὅρους τῆς δημοπρασίας τῶν εἰσαγωγῶν καπνοῦ.
 46. “No 7 STAMPA DEL SIGNOR GIO: ANTONIO FLANTINI, A.P.P., B. 40, σ. 1-204: πρόκειται γιὰ διάφορες ὑποθέσεις σχετικά μὲ τὴν διάθεση τοῦ καπνοῦ στὴν περιοχή τῆς Βενετίας, κατὰ τὰ ἔτη 1742-1746 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση).
 47. “No 8 STAMPA DL SIGNOR GIO: ANTONIO FLANTINI CONTRO

- Giro", A.P.P., B. 40, σ. 1-159: σέ πολλά σημεία μοιάζει με την προηγούμενη (έπιλεκτική φωτογράφιση).
48. "PER Li Patritanti Generali del Tabacco della passata Condotta CONTRO Dom. Gio: Battista Branca", A.P.P., B. 40, σ. 1-74: ἀφορᾶ τούς ὑπεν οικιαστές τῶν ἐταιρειῶν διάθεσης τοῦ καπνοῦ στήν περιοχή τῆς Βερόνας.
 49. "Perulli": πρόκειται γιά Stampa χωρίς καμιά ἐξωτερική ἐνδειξη· φέρει μόνο χειρόγραφη τή λέξη "Perulli", Commissaria dei Conti Perulli (στό ἐξῆς C.C.P.), B. 1, χ. ἀρ. (πάντως σ. 48) καί ἀφορᾶ στήν προσβολή τῆς διαθήκης τοῦ Σπ. Δ. Περούλη ἀπό τά ἀνήψια του (έπιλεκτική φωτογράφιση).
 50. "Allegazione del fedelissimo Generale Parlamento della PATRIA DEL FRIULI rassegnata li 27 Marzo 1784...", C.C.P., B. 2.
 51. "STAMPA Co: DEMETRIO PERULI, E ZUANNE CUSSELÀ AL LAUDO", C.C.P., B. 10, σ. 1-20, δύο ἀντίτυπα (έπιλεκτική φωτογράφιση).
 52. "Coraffan", C.C.P., B. 10, σ. 1-71, τρία ἀντίτυπα (ὀλική φωτογράφιση).
 53. "No 3 STAMPA LAMBERTI", C.C.P., B. 11, σ. 1-114 (ὀλική φωτογράφιση).
 54. Stampa χωρίς καμιά ἐξωτερική ἐνδειξη· περιέχεται μεταξύ μιᾶς δέσμης ἐγγράφων καί ἔχει σχέση μέ τήν οἰκογένεια Ἐντωνίου Μασγανᾶ, τοῦ ὁποῖο ὑπάρχει ἀντίγραφο τῆς διαθήκης του (1709) καθώς καί γενεαλογικό δέντρο τῆς οἰκογένειάς του, C.C.P., B. 12, σ. 1-95.
 55. "F(IL)ZA B No 5 STAMPA BUTTA, E Co: PERULLI AL LAUDO Contro Li Policini Venditori de Beni Alle Guaine", C.C.P., B. 13, σ. 1-72, δύο ἀντίτυπα.
 56. "Per il Povero Giacomo Franello ante Proc.^r ...Com.^a La fraterna dei Poveri di S. Nicolò", C.C.P., B. 17.
 57. "PER la pia Fraterna de' Poveri Vergognosi in S. Antonin Erede, E Commissaria del fù Nob. Sig. Co: Spiridion Perulli", C.C.P., B. 18, σ. 1-256.
 58. "STAMPA Della PIA FRATERNA DE POVERI VERGOGNOSI Al Taglio", C.C.P., B. 18, 1-39.
 59. "PER La Pia Fraterna de' Poveri Vergognosi Circospetto Sig.^r: Giovanni Cabrini", C.C.P., B. 18, σ. 1-363.
 60. "A PER La Pia Fraterna de' Poveri Vergognosi in S. Antonin Circospetto Gabrini ed altri Luoghi Pii Assuntori di Giudizio", C.C.P., B. 18, σ. 1-262.
 61. "B PER La Pia Fraterna de' Poveri Vergognosi in S. Antonin ed altri Luoghi Pii Assuntori di Giudizio Nec non il Sig. Circosp. Giovani Cabrini CONTRO Li Nobb. Sign. Co: Consorti Perulli AL LAUDO", C.C.P., B. 18, σ. 1-488 (κάποιο χέρι ἔχει κόψει τίς σ. 1-8 καθώς καί τίς σ. 31-46, 89-114, 211-366, 421-428).

62. "B PER La Pia Fraterna de' Poveri Vergognosi in S. Antonin, ed Il Circ. Sig. Giovanni Cabrini, ed altri Luoghi Pii Assuntori di Giudizio", C.C.P., B. 18, σ. 1-344.
63. "B PER La Pia Fraterna de' Poveri Vergognosi in S. Antonin, Circospetto Cabrini, ed altri Luoghi Pii Assuntori di Giudizio", C.C.P., B. 19, σ. 1-160, δύο αντίτυπα: στο τέλος του πρώτου αντίτυπου έχουν επισυναφθεί φύλλα από άλλη Stampa, τα οποία έχουν αρίθμηση 263-278.
64. "PER La Pia Fraterna De' Poveri Vergognosi in S. Antonin di questa Città Erede Residuario, e Commissaria del fù Nob. Sig. Co: Spiridion Peruli Contro il Sig. Ercole Ongavia", C.C.P., B. 19, σ. 1-62: εκτός από την δικαστική υπόθεση υπάρχουν και αρκετές πληροφορίες για τις έμπορικές δραστηριότητες του Σπυρ. Δ. Περούλη.
65. "PER La Pia Fraterna De' Poveri Vergognosi in S. Antonin Erede Residuaria, E Commissaria del fù Nob. Sig. Co: Spiridion Peruli CONTRO Li Sigg. Fratelli Pomer", C.C.P., B. 19, σ. 1-94, πέντε αντίτυπα (όλική φωτογράφιση).
66. "STAMPA Delli Sigg. Giacomo, e Cristoforo fratelli Pomer CONTRO La Ven. Pia Fraterna de Poveri Vergognosi di S. Antonin come Rappresentante l' Eredità, e Commissaria del qu. Co: Spiridion Peruli AL LAUDO", C.C.P., B. 19, δύο αντίτυπα, σ. 1-75 (όλική φωτογράφιση).
67. "STAMPA POMER" C.C.P., B. 19, σ. 1-40 (όλική φωτογράφιση).
68. "PER IL SIG: GIACOMO POMMER" C.C.P., B. 19, σ. 1-80 (όλική φωτογράφιση).
69. "STAMPA Conte Alessandro Bernardi CONTRO conti Fratelli Bernardi", C.C.P., B. 20, σ. 1-240.
70. "STAMPA Sign: Conti PIETRO, e Giuseppe Fratelli Bernardi, anco come Cessionari, e Renonciatari del Signor Conte Gio: Domenico Bernardi altro fratello", C.C.P., B. 20, σ. 1-130.
71. "B No 2 STAMPA CONTE SPIRIDION PERULI CONTRO COO: FRATELLI BERNARDI", C.C.P., B. 20, σ. 1-60: επισυνάπτονται λυτά έγγραφα που συνεχίζουν την αρίθμηση της Stampa (σ. 61-116). Δύο αντίτυπα.
72. "No. 9 Stampa Gidoni", A.P.P., B. 41, σ. 1-96: ίδια με τον αρ. 43.
73. "DITTA GIACOMO GIDONI", A.P.P., B. 41, σ. 1-68, δύο αντίτυπα.
74. "STAMPA FRATELLI MARUZZI AL TAGLIO", A.P.P., B. 42, σ. 1-180.
75. "No 2", A.P.P., B. 42, σ. 1-142: έχει σημαντικό υλικό σχετικά με τις υποθέσεις της οικογένειας Μαρούτση (όλική φωτογράφιση).
76. "MARUZZI, E ZANCHI", A.P.P., B. 42, σ. 1-212 (όλική φωτογράφιση).
77. "P(rese)ntata 40.C.V. PER Il Signori Peruli, e Salvi Partitanti generali del Tabacco della passata Condotta", A.P.P., B. 43, σ. 1-40: έμπορικές διαφορές με τον Vidanovich στην πόλη Capo D' Istria σχετικά με τις άποστολές καπνού (1760-1763).

78. "STAMPA Salvi, e Coletti furono Impressari del General Partito Sali di qua dal Mincio CONTRO il Circospetto Filippo Filippi Pioggio DI Lorenzo Mauro qu. Mauro", A.P.P., B. 43, σ. 1-72: συμφωνία 1754 για τις πωλήσεις άλατιού στο Bassano· τά έγγραφα που περιέχει ή Stampa φτάνουν ώς τό 1778. Δύο αντίτυπα.
79. "STAMPA Co: Salvi, Salice, e Manenti Compagni", A.P.P., B. 43, σ. 1-228.
80. "No. 5/F:CO: CO: SCANAGATI", A.P.P., B. 43, σ. 1-100: περιέχει ύποθέσεις τών Salvi-Coletti.
81. "No.6 ο: Co: SCANAGATI", A.P.P., B. 43, σ. 1-60: τό περιεχόμενο δπως και τής προηγούμενης.
82. Stampa χωρίς καμιά έξωτερική ένδειξη, μέ ύποθέσεις τών Salvi-Coletti, A.P.P., B. 43, σ. 1-49.
83. Δύο Stampe χωρίς καμιά έξωτερική ένδειξη, όμοιες, μέ γνωστές ύποθέσεις, A.P.P., B. 43, σ. 1-32.
84. "Stampa που φέρει έξωτερικά τήν χειρόγραφη ένδειξη: "CAPITOLI DEL PART(IT)O SALI και στο έσώφυλλο: "Capitoli Delli Partiti del Sale di Udine, Aquileia, Cargna, Maran, e Patria del Friul. Formati, dichiarati, e regolati rispettivamente IN CONFERENZA Dagl' Illustrissimi, et Eccellentissimi Signori SAVII CASSIERI ATTUAL, ET USCITO, PROVEDITORI AL SAL, E DEPUTATI, ET AGGIUNTI SOPRA LA PROVISION DEL DANARO In Ordine al Decreto Dell' ECCELLENTISS.^{MO} SENATO III NOVEMBRE MDCCXXXV. Et approvati con altro Decreto 12. Giugno 1736. Stampati per Z. Antonio, et Almorò Pinelli Stampatori Ducali", A.P.P., B. 44, σ. 1-26.
85. "STAMPA DEL COMUN DI CATASTARI DEL ZANTE", A.P.P., B. 47, σ. 1-72 ύποθέσεις άλυκών Ζακύνθου από 1694-1737 (όλική φωτογράφιση).
86. "STAMPA DEL' ARTE DE FRUTAROLI DI VERONA", Serie Terza, B. 6, σ. 1-36 (στο έξξήσ A.P.P./S.T.).
87. "STAMPA PER IL LEVO SOSPENSIONE", A.P.P./S.T., B. 6, σ. 1-20, δύο αντίτυπα.
88. Stampa χωρίς καμιά έξωτερική ένδειξη· περιέχει τίς ύπηρεσίες που προσέφερε ό 'Αναστ. Μεσαλάς, πρόξενος τής Βενετίας στην Πάτρα για δέκα χρόνια. Πιθανώς τό έντυπο αυτό έχει σχέση μέ τόν άρ. 20, A.P.P./S.T. B. 8, έξι αντίτυπα.
89. "No.1/26 STAMPA Co: Peruli, e Mastini Nipoti ex Sorore del qu. Co: Giorgio Macola", A.P.P./S.T., B. 16, σ. 1-74.
90. Τρεΐς όμοιες Stampe μέ τίς ύποθέσεις τών Fruttaroli di Verona, A.P.P./S.T., B. 19.
91. "PER IL LEVO DI SOSPENSIONE", A.P.P./S.T., B. 19, δύο αντίτυπα.
92. "STAMPA MACULA", A.P.P./S.T., B. 19, σ. 1-64: στην άρχή έντυπο

- γενεαλογικό δέντρο τῆς ἀθηναϊκῆς οἰκογένειας Μάκολα (ὄλική φωτογράφιση).
93. "STAMPA PER LEVO DI SOSPENSIONE", A.P.P./S.T., B, 21: τέσσερα ἀντίτυπα ὁμοία μέ τόν ἀρ. 87.
 94. "STAMPA FRATELLI MACOLA", A.P.P./S.T., B. 23. σ. 1-120.
 95. "STAMPA" Spinola, A.P.P./S.T., B. 28.
 96. "STAMPA Co: Bernardo Grubisich Assuntor di Giudizio", A.P.P./S.T., B. 29, σ. 1-188: περιέχει ὑποθέσεις ἀλατιοῦ.
 97. "Co: Peruli C[ONTRO] N.H. Molin", A.P.P./S.T., B. 30, σ. 1-70 (ὄλική φωτογράφιση).
 98. "STAMPA DEL SIGNOR CONTE PERULLI CONTRO FRATELLI COZZI", A.P.P./S.T., B. 33, σ. 1-83: εἶναι ἴδια μέ τόν ἀριθ. 9.
 99. "STAMPA Per li Reverendi Monaci Veneti Cisterciensi", A.P.P./S.T., B. 38, σ. 1-30.
 100. "TERMINAZIONE formata il giorno 26 Marzo 1768 dalla...", A.P.P./S.T., B. 38.
 101. "STAMPA AL TAGLIO", A.P.P./S.T., B. 42, σ. 1-150, ἀναφέρεται σέ ὑποθέσεις τῆς οἰκογένειας Μαρούτζη (1727-1764).
 102. "STAMPA AL TAGLIO", A.P.P./S.T., B. 42, σ. 1-110, τρία ἀντίτυπα: καί πάλι ὑποθέσεις τῆς οἰκογένειας Μαρούτζη (1752-1764).
 103. Φύλλα ἀπό διάφορες ἤδη γνωστές Stampe, A.P.P./S.T., B. 42.
 104. "Raccolta delli Capitoli, e terminazioni degl' illustrissⁱ. Ed Eccellentissⁱ. Signori Sopra Provveditori alla Sanità In proposito delle fraterne de' Poveri MDCCLXXIV", A.P.P./S.T., B. 43, σ. 1-90.
 105. "STAMPA Co: ANTONIO de Salvi vi fù Compagno Interessato nella pass. Condotta de Sali di quà dal Mincio", A.P.P./S.T., B. 49, σ. 1-120 (ὄλική φωτογράφιση).
 106. "STAMPA Delli ministri della Dogana de Sali", A.P.P./S.T., B. 53, σ. 1-20.
 107. "CAPITOLI PER LA IMPRESA DELL' APPALTO DELLI NOLEGGI DI BASTIMENTI PER IL TRASPORTO DALLE SALINE DI SANTA MAURA DELLI SALI DI QUELL' ISOLA, E LORO SCARICO NELLE SALERE DE QUESTA DOMINANTE STABILITI DALL' AUTORITÀ DELL' ECCELLENTISSIMO SENATO CON DECRETO 21 DICEMBRE 1776 MDCCLXXVI PER LI FIGLIOLI DEL QU.Z.ANTONIO PINELLI STAMPATORI DUCALI", A.P.P./S.T., B. 62, σ. 1-16, δύο ἀντίτυπα.
 108. "CAPITOLI PER LA IMPRESA DELL' APPALTO DELLE SALINE TUTTE ESISTENTI NELL' ISOLA DI SANTA MAURA Con li Consumi, e Vendite nella Isola stessa DI SANTA MAURA E PIAZZE DI PREVESA E VONIZZA E NELL' ISOLA DI CEFFALONIA E SUE ADIACENZE STABILITI DALL' AUTORITÀ DELL' ECCELLENTISSIMO SENATO CON DECRETO DI 21 DICEMBRE 1776 MDCCLXXVI PER LI

- FIGLIOLI DEL QU.Z. ANTONIO PINELLI STAMPATORI DUCALI", A.P.P./S.T., B. 62, σ. 1-29, δύο αντίτυπα.
109. "CAPITOLI SULLA BASE DELLI QUALI SARÀ DELIBERATO NELL' ECCELLENTISS.^{MO} PIEN COLLEGIO L' APPALTO DELLE SALINE TUTTE ESISTENTI IN SANTA MAURA MATURATI DALLA CONFERENZA DEGL' ECCELENTISS. SAVI CASSIERI ATTUALE, ED USCITO E MAGISTRATI DELLI PROVIDITORI AL SALE DELLI DEPUTATI, ED AGGIUNTI ALLA PROVISION DEL DANARO, ED APPROVATI DALL' AUTORITÀ DELL' ECCELLENTISSIMO SENATO CON DECRETO 17. AGOSTO 1776 MDCCLXXVI PER LI FIGLIOLI DEL QU.Z. ANTONIO PINELLI STAMPATORI DUCALI", A.P.P./S.T., B. 62, σ. I-XX, δύο αντίτυπα.
110. "CAPITOLI PER IL PARTITO DELLE CANDELE DI SEVO CHE INCOMINCERÀ IL VENERDI SANTO 1784. E TERMINERÀ IL GIOVEDI SANTO 1790. MDCCLXXXIII. PER LI FIGLIUOLI DEL QU.Z. ANTONIO PINEL LI STAMPATORI DUCALI", A.P.P./S.T., B. 5 (ἐπιλεκτική φωτογράφιση σ. 31-38).
111. "CAPITOLI, O SIA POLIZZA D' INCANTO FORMATI DALLA CONFERENZA Degli Eccellentissimi Signori DEPUTATI, ED AGGIUNTI SOPRA LA PROVISION DEL DANARO, PROVIDITORI, ED AGGIUNTO ALLE BECCARIE, E SAVJ CASSIERI ATTUALE, ED USCITO IN ESECUZIONE DEL DECRETO DELL' ECCELLENTISS. SENATO DE DI 24. LUGLIO 1783. Per la Deliberazione nell' Eccellentissimo Pien Collegio del Partito Animali bovini della Dominante, e Murano, e delli Partiti, e Dazj infrascritti, approvati dal susseguente Decreto 20 Settembre 1783. MDCCLXXXIII. PER LI FIGLIUOLI DEL QU. Z. ANTONIO PINELLI STAMPATORI DUCALI", A.P.P., B. 5, σ. 1-27 (πλήρης φωτογράφιση).

*

* *

Αὐτός εἶναι ὁ κατάλογος τῶν Stampe τοῦ ἀρχείου Περούλη. Ὅπως θά ἐπεσήμανε ὁ προσεκτικός ἀναγνώστης, στόν κατάλογο αὐτό περιλαμβάνονται καί ἄλλα ἔντυπα, τά ὁποῖα δέν ἀνήκουν στόν τύπο πού ἐδῶ προσπαθήσαμε νά περιγράψουμε. Πρόκειται κυρίως γιά ἀποφάσεις τῶν ἀνωτάτων ὀργάνων τῆς βενετικῆς διοίκησης, πού ὀρίζουν τόν τρόπο εἰσαγωγῆς διαφόρων προϊόντων στό βενετικό κράτος· ἀκόμα ὑπάρχουν ἔντυπες διατάξεις πλειστηριασμοῦ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, δηλαδή πλειστηριασμοί ὑπενοκίασης τῶν εἰσαγωγῶν ἀλατιοῦ, καπνοῦ, κρεάτων κ.τ.λ. Ἀκόμα ὑπάρχουν καί μερικές Stampe πού ἐκ πρώτης ὄψεως δέν φαίνεται

νά παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τόν "Έλληνα έρευνητή τῆς ιστορίας τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς διασποράς καθώς καί τῆς ιστορίας τῆς οἰκονομίας. Ένδεχομένως τά πράγματα νά εἶναι ἔτσι. Όμως τά παραπάνω ἔντυπα κρίνονται ἀπαραίτητα προκειμένου νά ἀναδειχθεῖ μία παράμετρος τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἔμπορικοῦ οἴκου Περούλη καί τοῦ ρόλου πού ἔπαιξε στά βενετικά οἰκονομικά πράγματα τοῦ 18ου αἰώνα.

Ἡ εἰκόνα πράγματι πού ἀναδεικνύεται μέσω τῆς περιγραφῆς τῶν παραπάνω ἔντυπων εἶναι χαρακτηριστική τοῦ ἔμπορικοῦ οἴκου, ὁ ὁποῖος κάποια στιγμή ξεφεύγει ἀπό τά γνωστά μοντέλα τῶν ἀπλῶν ἔμπορικῶν ἐταιρειῶν εἰσαγωγῆς πρώτων ὑλῶν ἀπό τόν ἑλλαδικό χῶρο καί ἐξαγωγῆς πρὸς αὐτόν ἀντιστρόφως προϊόντων τῆς βιοτεχνίας. Ἡ ρῆξη ἐπέρχεται μέ τήν προώθηση σέ ἀποδοτικότερες καί οὐσιαστικότερες μορφές ἔμπορικῆς παρέμβασης πού φθάνουν ὡς τό σημεῖο τῆς ἐφοπλιστικῆς ἐπένδυσης. "Άλλωστε τό ἔδαφος στή φθίνουσα βενετική ἀγορά εἶταν πρόσφορο.

Οἱ ὑποθέσεις πού ἔφθασαν στήν δικαιοσύνη καί μέσω τῆς ἔντυπης δικογραφίας σέ μᾶς, δείχνουν τό βαθμό πλαισίωσης ἑνός ἔμπορικοῦ οἴκου ἀπό τούς ἀποστολεῖς ἑλλαδικῶν πρώτων ὑλῶν, τήν ἀνάμειξη τοῦ ἴδιου ἔμπορικοῦ οἴκου στά οἰκονομικά πράγματα τῆς Βενετίας καί βεβαίως τήν κληρονομική διαμάχη μετά τόν θάνατο τοῦ Σπ. Δ. Περούλη (1793) λίγο πρὶν ἀπό τόν θάνατο τοῦ βενετικοῦ κράτους...